

3.10 อำเภอปากช่อง

3.10.1 ประวัติความเป็นมา

แต่เดิมตำบลปากช่องเป็นป่าเขา มีเพียงช่องทางเดินเท้า สัตว์พาหนะแม้แต่เกวียนยังไม่สามารถผ่านได้ เส้นทางเดินเท้านี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเส้นทางสำคัญในการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่างที่ราบสูงกับที่ราบลุ่ม จากพื้นที่เป็นภูเขาป่าดิบชื้น ยุงป่าจึงชุกชุม ทำให้ผู้สัญจรไปมาได้รับเชื้อไข้ป่า และเสียชีวิตเป็นจำนวนไม่น้อยจนมีการขนานนามว่า เทือกเขาคงพญาไฟ ต่อมาใน พุทธศักราช 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าให้สร้างทางรถไฟจากกรุงเทพฯถึงจังหวัดนครราชสีมา การก่อสร้างดำเนินมาเรื่อยจนถึง พ.ศ. 2441 จนถึงหมู่บ้านเล็ก ๆ การสร้างทางรถไฟในจุดนี้จำเป็นต้องระเบิดเขาเพื่อวางรางรถไฟ ทำให้สภาพภูมิประเทศประเทศบริเวณหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งนี้เกิดช่องทางระหว่างสองฝั่งเขา ผู้คนทั่วไปจึงเรียกว่าหมู่บ้านนี้ว่า บ้านปากช่องเขา ต่อมาในปี พ.ศ. 2492 หมู่บ้านปากช่องจึงได้ยกฐานะเป็นตำบลปากช่อง และได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอปากช่อง เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2500

3.10.2 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

อำเภอปากช่องตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมา 85 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 171 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,825.168 กิโลเมตรหรือ 1,040,312.50 ไร่

อาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอปากพลีและอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

3.10.3 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิประเทศปากช่องเป็นแอ่งกระทะ มีดงพญาเย็นและภูเขาล้อมรอบ อากาศร้อนกลางวัน กลางคืนจะเย็น ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดหน้าหนาวเดือนธันวาคม ประมาณ 11 องศาเซลเซียส บนภูเขาในป่า ประมาณ 9 องศา อากาศเมืองปากช่องคืออันดับ 7 ของโลก

สภาพภูมิอากาศของอำเภอปากช่องจัดอยู่ในพื้นที่ประเภททุ่งหญ้าเขตร้อน (Tropical Savanna) โดยมีลมมรสุมหลักพัดผ่านคือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพัดจากทิศตะวันออกหรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้หรือทิศใต้ ทำให้มีอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยทั่วไปสามารถแบ่งฤดูกาลออกได้เป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ของทุกปี เริ่มมีฝนตกชุก ตั้งแต่เดือนเมษายน จนถึงเดือนตุลาคม โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนตุลาคม ฤดูหนาว สภาพอากาศจะเริ่มเปลี่ยนจาก

ฤดูฝนไปสู่ฤดูหนาวตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลาง เดือนกุมภาพันธ์ ภายใต้นี้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมหนาวที่พัดจากประเทศจีน ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ช่วงที่อากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนมีนาคม มีอุณหภูมิสูงสุด 36.88 องศาเซลเซียส

3.10.4 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่าประชากรในเขตอำเภอปากช่องส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการประมง ปศุสัตว์ รองลงมาคือการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 255 แสดงการประกอบอาชีพของประชากรในพื้นที่อำเภอปากช่อง

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	1,508	1,963	3,471
นักเรียน	9,162	8,597	17,759
นักศึกษา	812	1,084	1,896
ทำนา	256	260	516
ทำไร่	5,039	4,529	9,568
ทำสวน	763	683	1,446
ประมง	43	13	56
ปศุสัตว์	931	814	1,745
รับราชการ	942	557	1,499
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	68	53	121
พนักงานบริษัท	497	567	1,064
รับจ้างทั่วไป	22,289	20,146	42,435
ค้าขาย	1,663	2,875	4,538
ธุรกิจส่วนตัว	378	335	713
อื่นๆ	2,935	3,796	6,731
รวมทั้งสิ้น	47,286	46,272	93,588

ที่มา : ข้อมูล จปฐ.อำเภอปากช่อง (2554)

หมายเหตุ*จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่จริงในทะเบียนบ้านได้

2) รายได้ จากข้อมูลพบว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรอำเภอปากช่องจำนวน 59,521.13 บาทต่อคนต่อปี และตำบลที่มีรายได้สูงสุด คือตำบลโป่งตาลองจำนวน 71,236.67 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งถือได้ว่าสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของจังหวัดนครราชสีมา รองลงมาคือ ตำบลวังกะทะมีรายได้เฉลี่ยจำนวน 70,720.04

บาทต่อคนต่อปี และพบว่าตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ตำบลหนองน้ำแดงจำนวน 50,995.71 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 256 แสดงรายได้แยกรายตำบลของอำเภอปากช่อง

ลำดับ	ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	กลางดง	55,972.69
2	ชนงพระ	54,014.63
3	คลองม่วง	68,843.85
4	จันทึก	59,701.34
5	หมูสี	70,066.47
6	ปากช่อง	60,245.88
7	โป่งตาลอง	71,236.67
8	พญาเย็น	62,050.51
9	วังกะทะ	70,720.04
10	วังไทร	51,512.55
11	หนองน้ำแดง	50,995.71
12	หนองสาหร่าย	53,393.33
	เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของคนในพื้นที่	59,521.13

ที่มา : ข้อมูล จปฐ.อำเภอปากช่อง (2554)

3) ใช้จ่าย จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอปากช่องมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภครวมทั้งอำเภอจำนวน 7,806,320,988 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข่าวสาร ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรูบกรอบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่าการเดินทาง(น้ำมันรถ ค่าโดยสาร) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่าบุหรี่ยาสูบ ยาสูบ และอื่น ๆ ในขณะที่รายจ่ายเพื่อต้นทุนในการผลิตรวม จำนวน 7,651,722,224 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต ค่าจ้างค่าแรงงาน ค่าเช่า และค่าเครื่องจักรต่าง ๆ

ตารางที่ 257 แสดงรายจ่ายภาพรวมจำแนกตามประเภทของรายจ่าย ของอำเภอปากช่อง

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	201,318,692
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	201,318,692

ตารางที่ 257 แสดงรายจ่ายภาพรวมจำแนกตามประเภทของรายจ่าย ของอำเภอปากช่อง (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	7,150,807,426
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	7,150,807,426
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	146,542,432
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	146,542,432
ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	153,053,674
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	153,053,674
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข้าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	249,236,675
	จำนวนรวม	249,236,675
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	817,678,363
	จำนวนรวม	817,678,363
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรูบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	160,409,619
	จำนวนรวม	160,409,619
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	146,114,389
	จำนวนรวม	146,114,389
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	40,366,544
	จำนวนรวม	40,366,544
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	72,404,740
	จำนวนรวม	72,404,740

ตารางที่ 257 แสดงรายจ่ายภาพรวมจำแนกตามประเภทของรายจ่าย ของอำเภอปากช่อง (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	185,867,499
	จำนวนรวม	185,867,499
ค่าการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	5,352,889,837
	จำนวนรวม	5,352,889,837
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	149,472,868
	จำนวนรวม	149,472,868
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	160,444,181
	จำนวนรวม	160,444,181
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	115,713,985
	จำนวนรวม	115,713,985
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	81,828,635
	จำนวนรวม	81,828,635
ค่าบุหรี เหล้า ยาแดง	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	53,770,244
	จำนวนรวม	53,770,244
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	220,123,409
	จำนวนรวม	220,123,409
รวมทั้งหมด		15,458,043,212

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3) หนี้สินและ เงินออม ในพื้นที่อำเภอปากช่อง มีหนี้สินจำนวน 69,207.57 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ต้นเหตุของหนี้สิน เช่น เป็นหนี้นอกระบบ เป็นหนี้จากธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) และอื่น ๆ

จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อำเภอปากช่อง ปี พ.ศ. 2553 พบว่าเกษตรกรอำเภอปากช่องมีหนี้ที่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนรวมทั้งหมดประมาณ 1,450.8 ล้านบาท เป็นการกู้มาเพื่อการประกอบอาชีพจำนวน 1,269 ล้านบาท กู้มาเพื่อพัฒนาความรู้ การศึกษาและคุณภาพชีวิตจำนวน 55 ล้านบาท กู้มาเพื่อชำระหนี้สินอื่น ๆ จำนวน 126.8 ล้านบาท

4) กลุ่มองค์กร

ก. กลุ่มองค์กรชุมชนและ องค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอปากช่อง มีกลุ่มประเภทกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังนี้

ตารางที่ 258 แสดงข้อมูลกลุ่มองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งอำเภอปากช่อง

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)	กิจกรรมหลัก	ประธานกลุ่ม/สถานที่ติดต่อ
กองทุนสวัสดิการออมวันละ 1 บาท	6,400	การออมและจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย	ค.ต.สกรี ชั่งรัมย์ 081-7601320
องค์กรสตรีและสิทธิเด็ก	180	การช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกกระทำ ความรุนแรง และช่วยเหลือเด็กผู้ด้อยโอกาส	นางธิดารัตน์ แสงปัก 086-8768177
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	2,163	ช่วยด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในชุมชน	นายวิษณุ ชูปวา 082-5566443
กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน	230	การเฝ้าระวังดูแล และอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ค.ต.ไพฑูรย์ ศิริยุทธ์ 089-8481848
กลุ่มเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ	315	ปลูกพืชปลอดสารพิษทำปุ๋ยอินทรีย์	นายประทวน ภูมิพุดชา 080-2122352
กลุ่มแพทย์แผนไทย	156	ให้ความรู้การดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง และปลูกพืชสมุนไพร	นายเอกชัย ฌ ป้อมเพชร 081-2660820
เครือข่ายลุ่มน้ำลำตะคอง	200	เฝ้าระวังดูแลลำตะคอง	นายเอกชัย ฌ ป้อมเพชร 081-2660820
เครือข่ายชีวภาพชุมชน	25	ปลูกพืชโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ	นายวิษณุ ชูปวา 082-5566443
คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ตำบลหนองน้ำแดง	-	ประสานงานต่าง ๆ กับประชาชน	นายวิษณุ ชูปวา 082-5566443

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงานโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโครราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอปากช่อง (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการโอท็อป อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีกลุ่มอาชีพที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์โอท็อป ดังนี้

ตารางที่ 259 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อป ที่อยู่และประธานกลุ่ม พื้นที่อำเภอปากช่อง

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)	กิจกรรมหลัก	ประธานกลุ่ม/สถานที่ติดต่อ
กลุ่มพัฒนาสตรีชนบท บ้านชัยยาง	30	ชุดกีฬา ผลิตภัณฑ์จากใยสังเคราะห์ ที่นอนอนุบาล	คุณพระ สุขสนอง 19/1-2 หมู่ 11 ต.หนองสาหร่าย
กลุ่มอาชีพทำกระยาสารท	24	ผลิตกระยาสารท	นายสมหมาย ผลธุระ 41 หมู่ 15 ต.คลองม่วง
กลุ่มตัดเย็บเครื่องหนัง	35	ผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนัง	เอกรัตน์ นพรัตน์ 4 หมู่ 5 ต.วังกะทะ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรี บ้านวังไทรพัฒนา	12	ผลิตภัณฑ์จากใยสังเคราะห์	นางบุบผา ไกรทองสุ หมู่ 8 ต.วังไทร
กลุ่มแม่บ้านน้ำพริกเผา	23	ผลิตน้ำพริกเผาเสริมไอโอดีน	นางไมตรี ชมภูพิน หมู่ 2 ต.โป่งตาลอง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านคลองยาง	80	ผลิตหมอนหนุน ผ้าห่ม นวม หมอนข้าง	นายจำลอง นุชอนงค์ 522 หมู่ 3 ต.หนองสาหร่าย
กลุ่มสตรีแม่บ้านภูไทพัฒนา	85	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	คุณไพฑูรย์ อินทวงค์ 23 หมู่ 14 ตำบลวังไทร
กลุ่มสตรีแม่บ้านสายชนวน	53	ผลิตเครื่องดัดผมสมุนไพร	นางหลงมา นพรัตน์ 15/2 หมู่ 7 ต.จันทึก
กลุ่มแม่บ้านสมุนไพร อุดมทรัพย์	57	แชมพู ครีมนวดผสมสมุนไพร ไม้หมอนนวดปูดัด	กณชลอ บุญชื่น 35 หมู่ 17 ต. ปากช่อง
กลุ่มพัฒนาอาชีพ บ้านหนองคู	45	ผลิตภัณฑ์ขนมทองม้วน	คุณมาลัย นิยมสูงเนิน 247/1 หมู่ 4 ต.หนองสาหร่าย
กลุ่มสตรีฝีมือแม่ บ้านโคกสง่า	23	ผลิตภัณฑ์จากยางพารา	คุณสมพร จันทร์สาม 552 หมู่ 2 ต.หนองสาหร่าย

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงาน โครงการทศวรรษใหม่ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอปากช่อง (2554)

3.10.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร อำเภอปากช่องมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมดจำนวน 242,049 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 249,959 คน โดยแยกเป็นชายจำนวน 125,807 คน หญิงจำนวน 124,152 คน คิดแยกเป็นรายตำบล ดังนี้

ตารางที่ 260 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากรจำแนกตามเพศ ในเขตอำเภอปากช่อง

ชื่อตำบล/เทศบาล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
		หญิง (คน)	ชาย (คน)	
1. เทศบาลปากช่อง	115,070	57,255	57,815	115,070
2. ตำบลกลางดง	13,389	6,562	6,827	13,389
3. ตำบลหมูสี	11,894	5,922	5,972	11,894
4. ตำบลชนงพระ	12,054	6,013	6,041	12,054
5. ตำบลพญาเย็น	7,058	3,518	3,540	7,058
6. ตำบลวังกะทะ	9,403	4,595	4,808	9,403
7. ตำบลจันทึก	16,635	8,356	8,279	16,635
8. ตำบลหนองสาหร่าย	28,378	14,025	14,353	28,378
9. ตำบลโป่งตาลอง	5,173	2,613	2,560	5,173
10. ตำบลหนองน้ำแดง	9,675	4,812	4,868	9,680
11. ตำบลวังไทร	3,248	5,469	5,684	11,153
12. ตำบลคลองม่วง	10,072	5,012	5,060	10,072
รวมทั้งอำเภอ	242,049	124,152	125,807	249,959

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอปากช่องข้อมูล ณ 19 ตุลาคม 2554

จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 โดยจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ พบว่าอำเภอปากช่อง มีประชากรตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 261 แสดงช่วงอายุของประชากรจำแนกตามเพศ ในอำเภอปากช่อง

ช่วงอายุประชากร (ปี)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
น้อยกว่า 1 ปี	199	193	392
1 – 2	644	597	1,241
3 – 5	1,679	1,496	3,175
6 – 11	4,019	3,724	7,743
12 – 14	2,465	2,183	4,648
15 – 17	2,417	2,170	4,587

ตารางที่ 261 แสดงช่วงอายุของประชากรจำแนกตามเพศ ในอำเภอปากช่อง (ต่อ)

ช่วงอายุประชากร (ปี)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
18 – 25	5,731	5,327	11,058
26 – 49	18,932	18,879	37,811
50 – 60	6,111	6,135	12,246
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	5,089	5,568	10,657
รวมทั้งหมด	47,286	46,272	93,558

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอปากช่อง (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรในพื้นที่อำเภอปากช่อง โดยส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้น ป.4-ป.6 รองลงมาคือผู้ที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น

ตารางที่ 262 แสดงระดับการศึกษาของประชากรอำเภอปากช่อง

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	1,261	1,738	2,999
ต่ำกว่า ป.4	4,187	4,266	8,453
ป.4-6	22,936	22,267	45,203
ม.ศ. 1-3	287	181	468
ม.1-3	7,645	6,614	14,259
ม.ศ.4-5	127	76	203
ม.4-6	3,509	3,205	6,714
ปวช.	1,271	1,162	2,433
ปวส.	1,151	1,167	2,318
ปริญญาตรี	1,443	1,963	3,406
ปริญญาโท	56	62	118
ปริญญาเอก	29	20	49
อื่นๆไม่ระบุ	3,384	3,551	6,935
รวมทั้งหมด	47,286	46,272	93,558

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอปากช่อง (2554)

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอปากช่องมีจำนวน โรงเรียนทั้งหมด 78 แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 15 แห่ง กระจายอยู่ในทุกตำบล มีจำนวนครูทั้งหมด 767 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 16,703 คน โดยเฉลี่ยจำนวนครู 1 คนต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 22 คน

ตารางที่ 263 แสดงสถานศึกษาในพื้นที่อำเภอปากช่อง

ตำบล/เทศบาล	จำนวนโรงเรียน				จำนวนนักเรียน	จำนวนครู
	ศูนย์พัฒนาเด็ก	ประถม	มัธยม	ขยายโอกาส		
เทศบาลเมืองปากช่อง	3	4	1	4	3,336	82
ตำบลขนางพระ	1	4	0	1	1,027	72
ตำบลจันทึก	1	5	0	1	1,264	99
ตำบลหนองน้ำแดง	1	3	1	1	1,171	36
ตำบลกลางดง	1	1	1	3	1,139	51
ตำบลหมูสี	1	5	0	2	1,414	73
ตำบลวังกะทะ	1	4	0	2	681	48
ตำบลคลองม่วง	1	2	0	4	1,452	74
ตำบลโป่งตาลอง	1	4	1	1	1,054	33
ตำบลวังไทร	1	5	0	1	1,250	69
ตำบลพญาเย็น	1	5	0	0	595	35
ตำบลหนองสาหร่าย	1	5	2	4	2,320	95
รวมทั้งอำเภอ	15	47	6	25	16,703	767

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 (2554)

ค. การศึกษานอกระบบ อำเภอปากช่องมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในระดับอำเภอจำนวน 1 แห่ง และมีศูนย์บริการระดับตำบลอยู่ในทุกตำบล ๆ ละ 1 แห่ง มีกลุ่มสนใจ จำนวน 13 กลุ่ม มีการเรียนวิชาชีพระยะสั้นจำนวน 11 กลุ่ม และมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำนวน 37 แห่ง รวมทั้งมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านจำนวน 1 แห่ง

3) ด้านการสาธารณสุข

ก. สถานบริการด้านการสาธารณสุขและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในอำเภอปากช่อง มีทั้งสถานบริการของรัฐและของเอกชน ดังนี้

ตารางที่ 264 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุขอำเภอปากช่อง

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 120 เตียง
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	1	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	14	
หน่วยควบคุมโรคที่นำโดยแมลง (ส่วนมาเลเรีย)	1	
โรงพยาบาลเอกชน	3	
คลินิกแพทย์	46	
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	34	
สถานพยาบาลเอกชน	3	
คลินิกทันตกรรม	1	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากช่อง (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข ในที่นี้หมายถึงบุคลากรในโรงพยาบาล (ไม่รวมโรงพยาบาลเอกชน) บุคลากรทางด้านสาธารณสุข และอาสาสมัคร มีดังนี้

ตารางที่ 265 แสดงจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอปากช่อง

บุคลากร	จำนวน (คน)	ประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน
แพทย์	25	10,785
ทันตแพทย์	7	38,519
เภสัชกร	9	29,959
พยาบาลวิชาชีพ	114	2,365
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	168	1,605
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	2,300	109

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากช่อง (2553)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ในการรักษาพยาบาลมีจำนวนน้อยกว่าสัดส่วนของประชากรที่มีจำนวนมาก โดยเฉพาะแพทย์ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะอยู่เพียงช่วงเช้าเท่านั้น ทำให้ผู้ป่วยไม่ค่อยจะไปรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดังนั้นผู้ป่วยจึงมุ่งมาที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ จึงทำให้โรงพยาบาลมีความหนาแน่นและมีผู้ป่วยจำนวนมาก และประชาชนในพื้นที่ก็ยังไม่สามารถพึ่งตนเองทางสุขภาพได้

โรคภัยที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของอำเภอปากช่องมีจำนวนและอัตราผู้ป่วยเมื่อเทียบกับประชาชนหนึ่งแสนคน ดังนี้

ตารางที่ 266 แสดงอัตราป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา อำเภอปากช่อง ปี พ.ศ. 2551 – 2554

ลำดับ	โรค	ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553	
		จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
1	อุจจาระร่วง	2,478	1,349.42	1,323	754.40	1,147	619.02
2	ปอดบวม	298	162.28	180	159.66	212	114.41
3	ตาแดง	225	122.53	95	54.17	45	24.29
4	วัณโรคปอด	47	15.59	73	41.63	79	42.29
5	รูสวัด	80	43.56	4	2.28	12	648
6	สุกใส	334	181.88	40	22.81	118	63.68
7	ไขเลือดออก	24	13.07	145	82.68	118	63.68
8	ไขหวัดใหญ่	53	28.86	34	19.39	3	1.62
9	อาหารเป็นพิษ	150	81.68	109	62.15	74	39.94
10	มือ เท้า ปาก	7	3.81	5	2.85	48	25.90

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากช่อง (2553)

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2549 – 2553 ในพื้นที่อำเภอปากช่อง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โดยใช้อัตรา 1: 1,000 ของประชากร ดังนี้

ตารางที่ 267 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลง ประชากร อำเภอปากช่อง

พ.ศ	จำนวนประชากร	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	182,831	-
2550	182,588	-0.13
2551	184,427	1.01
2552	185,620	0.65
2553	187,050	0.77

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553)

4) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อำเภอปากช่องมีสถานีตำรวจภูธรอำเภอ และตำบล จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอปากช่อง สถานีตำรวจภูธรตำบลกลางดง สถานีตำรวจภูธรตำบลหมูสี และสถานีตำรวจภูธรตำบลหนองสาหร่าย

5) ด้านศาสนา องค์การทางศาสนาในพื้นที่อำเภอปากช่อง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 98 ในพื้นที่ที่มีสถาบันหรือองค์การทางศาสนา ดังนี้ วัดจำนวน 70 แห่ง สำนักสงฆ์

จำนวน 80 แห่ง ที่พักสงฆ์จำนวน 50 แห่ง มัสยิดจำนวน 2 แห่ง ศาลเจ้าจำนวน 2 แห่ง และมีพระภิกษุจำนวน 1,567 รูป

6) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

- ภูมิปัญญาด้านการเกษตร เช่น ภูมิปัญญาการพัฒนาน้อยหน้าเพชรปากช่อง โดยนาย นคร มหาชน หมู่ 19 ตำบลปากช่อง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ นายขวัญใจ สมใจเพ็ง หมู่ 3 ต.หนองสาหร่าย
- ภูมิปัญญาด้านเทคโนโลยี เช่น นายพรหม ขอนบกลาง หมู่ 20 ตำบลปากช่อง ซึ่งเป็น ศูนย์ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจด้วย
- ภูมิปัญญาด้านอาหาร เช่น การแปรรูปอาหาร การทำไอศกรีม และอื่น ๆ
- ภูมิปัญญาทางด้านหัตถกรรม เช่น การทอผ้าพื้นเมือง นางเนา เชื้อตาหมื่น หมู่ 14 ตำบลวังไทร

7) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอปากช่องมีวัฒนธรรมและประเพณีตามนิคม เพื่อการร่วมสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีชาติและประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ๆ ประกอบด้วย งานสงกรานต์ งานลอยกระทง งานน้อยหน้าและของดีเมืองปากช่อง งานคาบอຍไนท์ และงานวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ในส่วนของความเชื่อ ยังคงมีบางส่วนที่มีความเชื่อเรื่อง หมอเป่า (นายมอน) หมอต่อกระดูกน้ำมัน การบายศรี หมอทรง หมอทำขวัญ การตั้งศาลพระภูมิ ศาลเพียงตา พิธีไหว้ครู ต่างๆด้วย

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ ในพื้นที่อำเภอปากช่องมีสถานที่ออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหลายแห่ง ดังนี้

สนามฟุตบอลจำนวน	4 แห่ง
สนามบาสเกตบอลจำนวน	10 แห่ง
สนามตะกร้อจำนวน	5 แห่ง
ห้องสมุดประชาชนจำนวน	2 แห่ง
สระว่ายน้ำจำนวน	5 แห่ง
สวนสาธารณะจำนวน	7 แห่ง
สนามเด็กเล่นจำนวน	5 แห่ง

3.10.6 ลักษณะทางการเกษตร

1) ด้านกิจกรรม อำเภอปากช่องมีพื้นที่ทางการเกษตร ประมาณ 553,337 ไร่ ครอบคลุม ไร่ เกษตรกร จำนวน 12,690 ครอบครั้ว พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีทั้งผลไม้และพืชไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ผลไม้ และไม้ยืนต้น ดังนี้

ตารางที่ 268 แสดงพืชเศรษฐกิจ พื้นที่ปลูก ครัวเรือนที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ย อำเภอปากช่อง

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ (ไร่)	จำนวนครัวเรือน	ผลผลิต (ตัน/ปี)
ข้าว	2,148	169	1,074
ข้าวโพด	226,289	6,939	181,031
มันสำปะหลัง	72,682	3,155	327,069
อ้อย	32,190	528	418,470
ฝัก	1,086	108	3,258
ไม้ดอกประดับ	2,110	218	6,330
น้อยหน่า มะม่วง มะขามหวาน	153,755	ไม่มีข้อมูล	139,494

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง (2554)

2) ด้านปศุสัตว์ อำเภอปากช่อง มีสัตว์ที่เลี้ยง เช่น โคนม โคเนื้อ ไก่ เป็ด สุกร กระบือ แพะ แกะ กวาง นกกระจอกเทศ สัตว์เศรษฐกิจ ได้แก่ ไก่ โคเนื้อ โคนม และสุกร

ตารางที่ 269 แสดงการทำปศุสัตว์อำเภอปากช่อง

สัตว์เศรษฐกิจ	จำนวน(ตัว)	จำนวนราย/ฟาร์ม/บริษัท	มูลค่า/ปี (บาท)
โคนม	43,260	1,362	294,564,600
โคเนื้อ	74,903	1,073	147,825,000
ไก่พื้นเมือง (เนื้อ)	71,169	3,358	7,828,590
ไก่พื้นเมือง (ไข่)	39,288	1,874	7,857,600
ไก่เนื้อ (ไก่กระต๊อ)	277,369	166	18,028,985
สุกร	119,861	10	335,610,800
สุกร (รายย่อย)	3,454	106	9,671,200
เป็ด	48,706	194	ไม่มีข้อมูล
ม้า	403	3	ไม่มีข้อมูล
รวม	123,315		345,282,000

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอปากช่อง (2554)

3) ด้านการประมง พื้นที่อำเภอปากช่องมีการส่งเสริมการทำประมงน้ำจืด ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในนาข้าว เลี้ยงปลาในบ่อดิน และเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์ มีครอบครัวเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดจำนวน 300 ครอบครัวยังมีพื้นที่เพาะเลี้ยงทั้งหมดจำนวน 456 ไร่ โดยส่วนใหญ่เน้นการเพาะเลี้ยงเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนและจำหน่ายบ้างเล็กน้อย

3.10.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

1) มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวน 58 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญอื่นอีก 289 แห่ง ได้แก่ โรงงานทอกระสอบ

อำเภอปากช่อง โรงงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โรงโม่หิน โรงงานผลิตเสบียงอาหารสัตว์ มีเงินลงทุนจำนวน 20,605,690,418 บาท จำนวนแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 15,402 คนเป็นชายจำนวน 7,414 คน ผู้หญิงจำนวน 7,988 คน

ในพื้นที่อำเภอปากช่องมีโรงงานอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ ดังนี้

- บริษัท กระสอบปากช่อง จำกัด 156 ม.2 ถนนมิตรภาพ ตำบลหนองสาหร่าย
- บริษัท ไคโซ อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด 835 หมู่ 16 ตำบลจันทึก
- บริษัท ไทยซิม จำกัด 1 ม.14 ถนนปากช่อง - ลำสุ่มพุง ตำบลจันทึก
- บริษัท เจ้าพระยาหินอ่อน-แกรนิต จำกัด 51/5 หมู่ 1 ถนนมิตรภาพ ตำบลกลางดง
- บริษัท ศิลาสากลพัฒนา จำกัด 49 หมู่ 1 ถนนมิตรภาพ ตำบลหนองน้ำแดง
- บริษัท เบทาโกรฟาร์มมิ่ง จำกัด 324 หมู่ 3 ถนนมิตรภาพ ตำบลกลางดง
- บริษัท เอฟเพิ่มฟูคส์ (ประเทศไทย) จำกัด 799 หมู่ 4 ตำบลจันทึก
- บริษัท เอส เอ การ์เมนท์ จำกัด 555 หมู่ 11 ตำบลหนองสาหร่าย

3.10.8 ลักษณะทางพาณิชย์กรรม

1) ด้านพาณิชย์กรรม

- สาขานาการพาณิชย์จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขากลางดง ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาปากช่อง ธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาปากช่อง

- ร้านค้าส่งจำนวน 11 แห่ง
- ร้านค้าปลีกจำนวน 2,156 แห่ง
- ห้างสรรพสินค้าจำนวน 1 แห่ง
- สถานบริการน้ำมันขนาดใหญ่จำนวน 21 แห่ง
- สหกรณ์จำนวน 10 แห่ง
- สถานบริการและเรีงรมย์จำนวน 9 แห่ง
- สนามกอล์ฟจำนวน 7 แห่ง

2) การบริการ ในพื้นที่อำเภอปากช่องมีโรงแรม รีสอร์ท ที่พัก จำนวน 126 แห่ง มีสถานบริการและเรีงรมย์จำนวน 9 แห่ง มีสนามกอล์ฟ จำนวน 7 แห่ง และมีร้านบริการด้านอินเทอร์เน็ตจำนวน 5 แห่ง

3) การท่องเที่ยว อำเภอปากช่องมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงามมากมาย เป็นอำเภอที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาได้สูงมาก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เขื่อนกักเก็บน้ำลำตะคอง น้ำตกเหวสุวัต ฟาร์มโชคชัย สวนสุนนารี ฯลฯ

- อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตครอบคลุมพื้นที่ของสี่จังหวัด ในเขตพื้นที่ประมาณร้อยละ 25 ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านนา และอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก พื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี และพื้นที่จังหวัดสระบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 2,168 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,396 ไร่ มีภูมิประเทศสวยงามประกอบด้วย ป่าดิบ ป่าโปร่ง ธารน้ำ น้ำตก สัตว์ป่า และพันธุ์ไม้ป่านานาชนิด อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่สามารถเที่ยวได้ทุกฤดูกาล ในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวมากที่สุด เพราะในตอนกลางคืนอากาศหนาวเย็นจนถึงเช้า

- ฟาร์มโชคชัย ระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ดินแดนที่ได้สัญญาว่าความบอยในเมืองไทย บนผืนธรรมชาติ ภายใต้การบริการระดับมาตรฐานฟาร์มโชคชัย บนเนื้อที่กว่า 200 ไร่ เพลิดเพลินกับกิจกรรมสันทนาการ เช่น การสาธิตการรีดนมวัว ชิมนมวัว ชมการ擠น้ำของควาบบอย สุนัขต้อนแกะ การแสดงของสัตว์ต่าง ๆ เกม นั่งรถรางชมทุ่งดอกทานตะวัน ฟาร์มวัว

- วัดเทพพิทักษ์ปุณณาราม ตั้งอยู่บริเวณเขาสี่เสียดำ ตำบลกลางดง ทางฝั่งขวาของทางหลวงหมายเลข 2 บนถนนมิตรภาพ หลักกิโลเมตรที่ 150 มีทางแยกเข้าไปอีก 1 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยาง ที่วัดแห่งนี้มีพระพุทธรูปปางสมาธิสีขาวองค์ใหญ่ เชื่อว่า พระพุทธสกุลสีมามงคล สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก โดดเด่นอยู่บนยอดเขาแลเห็นได้แต่ไกล

- ตลาดน้ำกลางดง หรือ ตลาดน้ำศิลปะ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวใหม่สำหรับคนที่รักศิลปะ ซึ่งเป็นการผสมผสานกันอย่างลงตัวของศิลปะและธรรมชาติ ตัวตลาดน้ำตั้งอยู่ที่ ตำบลกลางดง

- ตลาดผลไม้กลางดง เป็นแหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรของนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง ผลไม้ที่มีชื่อเสียงมากของกลางดง คือ น้อยหน้า ซึ่งมีขายเกือบตลอดปี ช่วงเวลาที่มีขายมากเพราะต้นให้ผลดก คือ ช่วงเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมาก ได้แก่ พันธุ์ฝ้าย พันธุ์หนั่ง และพันธุ์ออสเตรเลีย

3.10.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม อำเภอปากช่องเป็นอำเภอที่มีการคมนาคมที่สะดวกอำเภอหนึ่งของจังหวัด โดยแบ่งเป็นคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง จัดได้ว่าอยู่ในชั้นสะดวก ได้แก่

- ถนนมิตรภาพ สายกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา สายกรุงเทพมหานคร - อุบลราชธานี และสายกรุงเทพมหานคร-หนองคาย ถนนสายสำคัญคือ ถนนมิตรภาพ เป็นถนนมาตรฐานการคมนาคมสะดวกสบายรวดเร็ว มีรถยนต์โดยสารประจำทางวิ่งผ่านตลอดเวลา

- สถานีรถไฟอำเภอปากช่อง จากกรุงเทพมหานครถึงอำเภอปากช่องและเชื่อมมายังจังหวัดนครราชสีมา

- มีสถานีขนส่งมวลชนอยู่ใจกลางเมืองอำเภอปากช่องจำนวนหนึ่งแห่ง ซึ่งมีรถโดยสารจากนครราชสีมา และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแวะรับและส่งผู้โดยสารอย่างต่อเนื่อง

2) การโทรคมนาคม ติดต่อสื่อสาร อำเภอปากช่อง มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจำนวน 2 แห่ง การให้บริการสื่อสารทางโทรศัพท์ จำนวน 6,120 คู่สาย มีสถานีวิทยุชุมชนจำนวน 10 สถานี และมีหอกระจายข่าวสำหรับการสื่อสารภายในหมู่บ้านครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

3) ประปา น้ำดื่ม การประปาระดับอำเภอและตำบล/หมู่บ้าน ในอำเภอปากช่อง ประกอบด้วย การประปาส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง มีการประปาเทศบาลเมืองปากช่องจำนวน 1 แห่ง และมีการประปาหมู่บ้าน ตำบล จำนวน 112 แห่ง

4) แหล่งน้ำ

ก. แหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ขนาดเล็กและระดับครัวเรือนและระดับชุมชน จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่ที่มีปริมาณแหล่งน้ำขนาดเล็กระดับครัวเรือนมีจำนวนลดลง ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ของอำเภอบางพื้นที่มีการพัฒนาระบบชลประทาน และการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน

ตารางที่ 270 แสดงจำนวนแหล่งน้ำ อำเภอปากช่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	450	357	450	200	158	158
บ่อสาธารณะ	500	450	500	370	364	345
บ่อบาดาล	1,091	890	1,091	856	793	500
ถังเก็บน้ำ	543	450	350	215	112	112
โองน้ำขนาดใหญ่	45,965	45,965	35,200	35,200	31,000	31,000

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอปากช่อง (2554)

ข. อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 2 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำลำปราสาทใหญ่ ความจุ 8,700,000 ลูกบาศก์เมตร และอ่างเก็บน้ำลำเชียงไกรตอนบน ความจุ 4,500,000 ลูกบาศก์เมตร

5) ไฟฟ้า อำเภอปากช่องมีหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าแบ่งเป็น 2 ส่วน

- ส่วนที่ 1 ให้บริการไฟฟ้าแก่บ้านเรือน ร้านค้า สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นผู้ให้บริการ จำนวน 10,367 หลังคาเรือน

- ส่วนที่ 2 ให้บริการไฟฟ้าสาธารณะโดยขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 61 สาย

3.10.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถปลูกพืชได้แทบทุกประเภท สภาพพื้นดินเป็นที่ราบเชิงเขา อากาศดี ฝนตกตามฤดูกาล ชุดดินที่พบในพื้นที่อำเภอปากช่อง เป็นดินที่เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินเชิงเขาของหินดินดานที่แทรกกับหินปูน ลักษณะและคุณสมบัติดิน เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลปนแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินเหนียว สีนํ้าตาลปนแดงเข้ม หรือสีแดง อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ในดินบนมีความเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลางที่ค่า pH 6.0-7.0 ในดินล่างและเป็นกรดมากถึงเป็นกรดจัดที่ค่า pH 4.5-5.5

ชุดดินลำสนธิ เป็นดินลึกลับ มีการระบายน้ำดีปานกลาง น้ำซึมผ่านได้ปานกลาง การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลปนเทา หรือสีนํ้าตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีนํ้าตาลและนํ้าตาลปนเทา ในดินล่างลึกลงไปมีจุดประสีแดงปนเหลืองและสีแดง จะพบก้อนหินปูนสะสม ก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอปากช่องมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200 - 1,300 มิลลิเมตรต่อปี การแบ่งกลุ่มน้ำของอำเภอปากช่อง แบ่งออกเป็น 3 สายดังนี้

- กลุ่มน้ำลำตะคอง ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาสันกำแพง ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลำน้ำสายหลักคือลำตะคอง มีความยาวประมาณ 175 กิโลเมตร ไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอปากช่อง และวกไปทางตะวันออกผ่านอำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอเมืองเมืองนครราชสีมา ไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประชากรตามบริเวณกลุ่มน้ำส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และปลูกไม้ผล นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์ด้วย

- ลำห้วยไหลลงคลองมวกเหล็ก แบ่งเขตระหว่างอำเภอปากช่องกับอำเภอมวกเหล็ก

- ลำห้วยที่ไหลลงลำพระเพลิง เป็นลำน้ำแบ่งเขตระหว่างอำเภอปากช่องกับอำเภอวังน้ำเขียว และอำเภอปักธงชัย

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอปากช่องมีพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 2,168 ตารางกิโลเมตรในเทือกเขาพนมดงรัก ครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครนายก จังหวัดสระบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี ป่าเขาใหญ่สมัยก่อนได้รับสมญานามว่า ดงพญาไฟ ที่ทั้งโหดทั้งดิบสำหรับผู้ที่ต้องเดินทางผ่านป่าผืนใหญ่ที่กั้นแบ่งเขตภาคกลางและภาคอีสาน ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2505 และได้รับสมญาว่าเป็นอุทยานมรดกของอาเซียน

สภาพทั่วไปของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ และป่าดิบชื้น บางส่วนของพื้นที่เป็นทุ่งกว้างสลับกับป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้ที่มีคุณค่ามากมายทั้งไม้เศรษฐกิจ ไม้หอม

และสมุนไพรร่างต่าง ๆ ภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนประกอบด้วย เขา รวม ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุด 1,351 เมตรและยอดเขาอื่น ๆ ที่สำคัญมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 800- 1,300 เมตร ได้แก่ เขาแหลม เขาเขียว เขาสามยอด เขาฟ้าผ่าสูง เขากำแพง เขาสมอปุ่นและเขาแก้ว ด้านทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นที่สูงชัน ส่วนทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกพื้นที่ลาดลง

3.10.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ สถานการณ์การเมืองในอำเภอปากช่องมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการเมืองระดับประเทศ เนื่องจากมีทั้งขั้วการเมืองเก่า และการเมืองกลุ่มใหม่ ที่ต่อสู้กันเพื่อรักษาอำนาจของตนเองมากกว่าการทำงานเพื่อประชาชน

นอกจากนี้ นักการเมืองระดับชาติใช้ฐานคะแนนเสียงจากผู้นำหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติจึงมีลักษณะของระบบอุปถัมภ์ที่ทำลายความเป็นอิสระของการบริหารปกครองท้องถิ่น

2) การเมืองท้องถิ่น มีการแข่งขันทางการเมืองในเกือบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอปากช่อง เนื่องจากแต่ละแห่งมีทรัพยากรและงบประมาณในการบริหารจำนวนมาก ทำให้ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ต้องการเข้าไปบริหารจัดการ ดังนั้น จึงมีการแข่งขันกันสูง กระบวนการได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่จึงมาจากกระบวนการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันเป็นหลัก และนับวันการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็มีการหาซื้อสิทธิ์ ขายเสียงกันมากขึ้น เป็นที่มาของการสร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน และความขัดแย้งระดับผู้นำ

3) การเมืองภาคประชาชน ในพื้นที่อำเภอปากช่อง เป็นอำเภอที่มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนจำนวนมาก และหลากหลายความสนใจ ทั้งกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อทำงานตรวจสอบการทำงานของการเมืองระดับท้องถิ่นและทำงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายการเมืองภาคประชาชนในอำเภออื่น ๆ เครือข่ายการเมืองที่รวมกันเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน และกลุ่มที่รวมตัวเพื่อคัดค้านการทำงานของรัฐบาลที่ไม่มีความโปร่งใส

3.10.12 ด้านการจัดการราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครอง ในเขตท้องที่อำเภอปากช่อง จำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ ดังนี้

1) การบริหารราชการส่วนกลาง ในพื้นที่อำเภอปากช่อง มีหน่วยงานราชการส่วนกลางตั้งอยู่ คือ โรงพยาบาลอำเภอปากช่อง และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ ฝ่ายทะเบียนและบัตร สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานสถิติอำเภอ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ สถานีตำรวจทางหลวง สำนักงานที่ดินอำเภอ และสำนักงานป่าไม้ สำนักงานศึกษาธิการ และสำนักงานประถมศึกษา

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ทำการไปรษณีย์โทรเลขอำเภอปากช่อง จำนวน 2 แห่ง สำนักงานประสานส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง และ สถานีรถไฟปากช่อง

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอปากช่องมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในพื้นที่อำเภอปากช่องมีศูนย์ประสานงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในพื้นที่ ซึ่งดูแลครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบล

ข. องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอปากช่องมีสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอปากช่อง และมีองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย องค์การบริหารส่วนตำบลวังกะทะ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง องค์การบริหารส่วนตำบลจันทึก องค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งตาลอง องค์การบริหารส่วนตำบลพญาเย็น และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำแดง

ค. เทศบาล อำเภอปากช่องมีเทศบาล จำนวน 5 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลเมือง จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองปากช่อง และเทศบาลตำบลจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลกลางดง เทศบาลตำบลสีมามงคล เทศบาลตำบลวังไทร และเทศบาลตำบลหมูสี

5) การปกครองท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2547 แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 12 ตำบล 217 หมู่บ้าน

ตารางที่ 271 แสดงจำนวนหมู่บ้าน อำเภอปากช่อง

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
ปากช่อง	23	บ้านคลองตาลอง1 บ้านคลองตาลอง2 บ้านโป่งประทุม บ้านบันไคมี บ้านหนองมะค่า บ้านหนองอีเหลอ บ้านลำทองกลาง บ้านหนองตาแก้ว บ้านแก่นท้าว บ้านหนองกะจะ บ้านปากช่อง บ้านหนองน้อย บ้านหนอง บ้านสวอง บ้านซับน้ำเย็น บ้านสถานีบันไคมี บ้านเหนือ บ้านสะพานดำ บ้านตลาดน้อยหน้า บ้านโนนอารีย์ บ้านไทยเจริญ บ้านโนนสมบูรณ์ และบ้านโนนสมบูรณ์พัฒนา
หนองสาหร่าย	23	บ้านหนองสาหร่าย (1 และ 2) บ้านโคกสง่า บ้านท่าเลื้อน บ้านหนองสาหร่ายสามัคคี บ้านหนองลู บ้านซับหวาย บ้านหนองจาน บ้านไทรงาม บ้านฝั่ง 8 บ้านฝั่ง 13 บ้านท่ามะนาว บ้านซับยาง บ้านเขาน้อย บ้านหนองไม้เหือง บ้านฝั่ง 16 บ้านหนองไผ่ล้อม บ้านบ่อทอง บ้านฝายมอญ บ้านหัวสนาม บ้านหลักเขต บ้านคลองทราย และบ้านหนองช้างตาย

ตารางที่ 271 แสดงจำนวนหมู่บ้าน อำเภอปากช่อง (ต่อ)

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
วังกะทะ	24	บ้านป่าไผ่แดง บ้านหนองจีตุ่น บ้านคลองมะค่าหิน บ้านหนองขวาง บ้านวังกะทะ บ้านวังตะเคียนทอง บ้านคลองป่าหมู บ้านคลองอีเต่า บ้านวังกะโล่ บ้านเขาแก้ว บ้านซำบสำราญ บ้านโป่งกระทิง บ้านหนองสองห้อง บ้านคอนสว่าง บ้านคลองพลู บ้านหนองนกกกระเด็น บ้านป่าตะเคียน บ้านป่ากล้วย บ้านเทพนิมิต บ้านโนนทอง บ้านยางบ่อสามัคคี บ้านเพิ่มสมบัติ บ้านคลองไทย และบ้านเฉลิมพัฒนา
คลองม่วง	21	บ้านซำบเศรษฐี บ้านหนองหมาก บ้านวังสีสด บ้านคลองม่วง บ้านซำบพลู บ้านโป่งวัวแดง บ้านคลองสมบุรณ์ บ้านราษฎร์สามัคคี บ้านหนองผักหนอก บ้านโป่งดินดำ บ้านศาลเจ้า บ้านหนองไทร บ้านลำสะพานหิน บ้านโคกสูง บ้านหนองผักนึ่ง บ้านหนองหิน บ้านสันติสุข บ้านหนองไทรใต้ บ้านวังมะนาว บ้านหนองไทรเหนือ และบ้านแสนสุข
จันทิก	21	บ้านป่าไผ่ บ้านท่าหีบ บ้านหนองกระทุ่ม บ้านซำบม่วง บ้านสอยดาว บ้านหนองไข่น้ำ บ้านสายชนวน บ้านหนองตอ บ้านซำบไม้ล้ม บ้านหนองใหญ่ บ้านหนองสะแกเหนือ บ้านลำพญากลาง บ้านท่างอย บ้านพรหมประดิษฐ์ บ้านซำบมะละกอ บ้านซำบหินแก้ว บ้านซำบไม้ล้มเหนือ บ้านไร่ บ้านจันทิกใหม่ บ้านซำบมีด และบ้านราษฎร์สามัคคี
ชนงพระ	13	บ้านชนงพระเหนือ บ้านชนงพระใต้ บ้านนุกะเจด บ้านคลองหินลาด บ้านชนงพระกลาง บ้านซำบสว่าง บ้านประดู่บาก บ้านหนองตะกู บ้านผาสูง บ้านเขาจันทร์หอม บ้านตะเคียนทอง บ้านโพนันซ่า และบ้านประดู่งาม
โป่งตาลอง	13	บ้านโป่งตาลอง บ้านหนองคุ่ม บ้านโป่งไทร บ้านปอหู บ้านอีซ่อม บ้านหนองจอก บ้านสระน้ำใส บ้านตะเคียนงาม บ้านเขาจันทร์หอม บ้านเนินทอง บ้านหนองกรวด บ้านเทพนิมิตร และบ้านป่าตะเคียน
พญาเย็น	15	บ้านน้ำพุ บ้านหัวป่า บ้านหนองยาง บ้านชายเขา บ้านโศกลีพัฒนา บ้านโนนกระโดน บ้านวังเพิ่ม บ้านซำบใต้ บ้านหัวโกรก บ้านถนนโค้ง บ้านพรหมประกาศิต บ้านผ่านศึก บ้านอ่างหิน บ้านพญาเย็นหมู่ และบ้านซำบใต้ 2
หนองน้ำแดง	11	บ้านหนองน้ำแดง บ้านวงษ์เกษตร บ้านเขาวง บ้านวะกะเจียว บ้านโป่งกระสัง บ้านไทยเดิม บ้านทรายทอง บ้านธารมงคล บ้านซำบห้วย และบ้านหนองน้ำแดงสามัคคี

ตารางที่ 271 แสดงจำนวนหมู่บ้าน อำเภอปากช่อง (ต่อ)

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
วังไทร	18	บ้านหินเพิง บ้านวังไทร1 บ้านวังไทร2 บ้านวังสีสด บ้านชันน้อย บ้านกุดโจ้ง (1และ 2) บ้านคลองยาง บ้านหนองแก นิคมลำตะคอง บ้านคลองหินลาด บ้านคลองหินปูน บ้านวังไทรพัฒนา บ้านมอทรายทอง บ้านหินเพิงเหนือ บ้านชันเศรษฐี บ้านป่าตะเคียน และบ้านมะค่าโพรง
กลางดง	15	บ้านปางอโศก บ้านบุญบันดาล บ้านญาติสามัคคี บ้านชันจำปา บ้านเขาพระ (1 และ 2) บ้านหนองมะกรูด บ้านปางแจ้ง บ้านกลางดง 1 บ้านหนองเคี้อคต บ้านชันตะเคียน บ้านกลางดง 2 บ้านกลางดง 3 บ้านมิตรภาพ และบ้านกลางดงพัฒนา
หมูสี	19	บ้านมุงเตย บ้านกม บ้านสิบสาม บ้านท่ามะปรังค์ บ้านหมูสี1 บ้านหมูสี 2 บ้านกุดคล้า (1 และ 2) บ้านคลองเตือ บ้านไร่ บ้านคลองดินดำ บ้านเลือดไทย บ้านเหวปลากั้ง บ้านวังโด้งโด้น บ้านท่าช้าง (1) บ้านวังประคู้ บ้านเกาะแก้ว บ้านคลองเตือ และบ้านท่าช้าง (2)
รวม	217	

ที่มา : รวบรวมโดยคณะทำงานโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอปากช่อง: 2554

3.10.13 การวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอปากช่อง

จากการจัดการประชุมเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนรวมทั้งสิ้น 70 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 12 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน นักธุรกิจ จำนวน 3 คน หน่วยราชการ จำนวน 11 คน อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 9 คน นักศึกษา จำนวน 9 คน สมาชิกสภาจังหวัด จำนวน 3 คน กลุ่มสตรี จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 3 คน คณะทำงาน จำนวน 5 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 10 คนผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน และปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอปากช่อง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 272 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอปากช่อง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นแหล่งต้นน้ำลำตะคอง และต้นน้ำมูลที่สำคัญ - มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และมีเส้นทางเชื่อมไปยังจังหวัดอื่น ๆ ได้สะดวก - มีสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งเศรษฐกิจ พืชไร่ สวนพืชหลากหลาย - มีเขาใหญ่ที่เป็นมรดกโลกอันสำคัญ - มีสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนจำนวนมาก และมีความหลากหลาย 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ถูกใช้ประโยชน์มากเกินไปจนยากที่ควบคุมและกำกับดูแล - ปัญหาน้ำเสีย และมลพิษทางอากาศที่เกิดจากครัวเรือนและจากโรงงานอุตสาหกรรมด้วย - เส้นทางคมนาคมในระดับท้องถิ่นยังไม่มีคุณภาพที่ดี - เขตเกษตรกรรมในบางพื้นที่ยังขาดระบบชลประทานสนับสนุน - คุณภาพดินในพื้นที่เริ่มเสื่อมคุณภาพลงเนื่องจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสถานศึกษาจำนวนมากและมีคุณภาพเพียงพอสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเรียนรู้ - มีต้นแบบครอบครัวที่อบอุ่น เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิรูปประเทศไทย - มีกลุ่มเยาวชนรู้จักการเสียสละแบ่งปันเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม - เยาวชนเข้าวัดทำตามขนบธรรมเนียมประเพณี - เยาวชนเป็นตัวแทนระดับประเทศไปแข่งขันในระดับต่าง ๆ - มีกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย และกลุ่มอาชีพจำนวนมากได้พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และได้มาตรฐานโอท็อปที่ใช้วัตถุดิบการผลิตในพื้นที่ - มีภูมิปัญญาแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทย การเกษตรที่ดี ด้านหัตถกรรมที่สามารถถ่ายทอดได้ 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ใช่คนดั้งเดิมในพื้นที่ มีความเป็นตัวตนสูง - มีกลุ่มอิทธิพล ไม่มีวัฒนธรรมดั้งเดิม มีการเมืองมาครอบงำ - วิชาประวัติศาสตร์ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับความจริงของพื้นที่ การเก็บค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนสูง ทำให้นักเรียนยากจนขาดโอกาส - ปัญหาครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่ติดสารเสพติด เช่น เหล้า บุหรี่ การพนัน - เยาวชนเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ ใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ เที่ยวกลางคืน ไม่ค่อยเข้าวัด ไม่เคารพกฏจราจร - กลุ่มอาชีพไม่มีตลาดรองรับสินค้า สินค้าและบรรจุภัณฑ์ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น ขาดเงินทุนหมุนเวียน จำหน่ายสินค้าต่ำกว่าราคาตนเอง - ภูมิปัญญา มีบุคลากรน้อย ไม่ค่อยมีคนสืบทอด

ตารางที่ 272 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอปากช่อง (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตด้านการเกษตรตามฤดูกาลจำนวนมาก และมีความหลากหลาย - ประชาชนมีกำลังซื้อสูงเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการลงทุนจากภายนอกสูง - มีร้านค้าย่อยและห้างสรรพสินค้าที่หลากหลาย - มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งที่เป็นอุตสาหกรรมด้านการเกษตร อุตสาหกรรมเกี่ยวกับหิน อยู่ในพื้นที่จำนวนมาก - ประชากรในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ยังยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก - มีโรงแรม ที่พัก รีสอร์ทในพื้นที่จำนวนมาก หลากหลายขนาดและรูปแบบ - มีกองทุนหมู่บ้านครอบคลุมทุกพื้นที่ 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้น - เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรได้เอง เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว - กลุ่มผู้มีรายได้สูงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจที่มาจากภายนอก - เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อหาอำนาจต่อรองราคาผลผลิตทางการเกษตร - เกษตรกรในพื้นที่ยังมีหนี้สินสูง เนื่องจากขาดความรู้ และทักษะในการผลิตทางการเกษตร - เกษตรกรยังทำการเกษตรแบบดั้งเดิม และไม่เรียนรู้แบบใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มประชาชนที่ลุกขึ้นมาทำงานการเมือง ภาคพลเมืองมากขึ้นและทำงานเชื่อมเครือข่ายกับพื้นที่อื่น - ประชาชนหลายส่วนเริ่มเข้าใจและตระหนักในเรื่องสิทธิและอำนาจหน้าที่ของตนเองมากขึ้น - มีกระบวนการทำงานของภาคประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการแข่งขันกันภายในอำเภอสูง ทั้งการเมืองระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และท้องถิ่น - ประชาชนหลายพื้นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประชาธิปไตย - กลุ่มคนที่เข้ามาทำงานบริหารจัดการงบประมาณ และทรัพยากรของท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มทุน - มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันในการเลือกตั้งทุกระดับ และทุกพื้นที่ - ประชาชนกับประชาชน ผู้นำกับผู้นำมีความขัดแย้งกันที่มาจากกระบวนการเลือกตั้ง

ตารางที่ 272 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอปากช่อง (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีงานประเพณีประจำอำเภอคืองาน น้อยหน้า และของดีเมืองปากช่อง ที่จัดในเดือนมิถุนายน ถึงกรกฎาคมของทุกปี - ประชากรในอำเภอปากช่องมาจากหลายพื้นที่ มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมประเพณี - งานเทศกาลแห่เจ้าพ่อรูปสวย และองค์เจ้าแม่ มะลิ ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญประจำอำเภอปากช่อง - ยังมีกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มอยู่บ้าง 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นของอำเภอปากช่องยังไม่ชัดเจน - ไม่มีการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีระหว่างรุ่นสู่รุ่น - โรงเรียนในพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ของท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กในโรงเรียน

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอปากช่องสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 273 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอปากช่อง

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลมีแนวโน้มในการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งจากกรุงเทพฯสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างต่อเนื่อง - ลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางภูมิประเทศที่เอื้อต่อการผลิตผลผลิตเมืองหนาว 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีโครงการวางท่อแก๊สผ่านอำเภอปากช่อง - สภาพการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศที่ทำให้ชาวบ้านรับมือกับการเปลี่ยนแปลงไม่ทัน - ลักษณะของดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์และไม่อุ้มน้ำทำให้มีผลต่อการทำการเกษตร
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษามีโรงเรียนขยายโอกาสมากขึ้นเป็นโอกาสให้เด็กได้เรียน การศึกษาตามอัธยาศัยมีศูนย์เรียนรู้ด้าน เกษตร การทำกลุ่มอาชีพ - รัฐบาลมีนโยบายการศึกษาฟรี - รัฐบาลมีนโยบายเรื่องหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษา ค่าใช้จ่ายสูงทำให้ผู้ปกครองเป็นหนี้สิน ค่านิยมต่อสถานศึกษาไกลบ้านทำให้ผู้ปกครองควบคุมพฤติกรรมไม่ได้ - การแพร่ระบาดของติดยาเสพติด และอบายมุขจากพื้นที่อื่น เข้าไปในอำเภอปากช่องมากขึ้น

ตารางที่ 273 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอปากช่อง (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในพื้นที่อำเภอปากช่องมีจำนวนมากขึ้นทุกปี - มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารในพื้นที่ที่รองรับผลผลิตทางการเกษตรได้ - มีแหล่งทุนในการสนับสนุนทางด้านการเกษตรที่หลากหลาย - นโยบายประกันรายได้ของรัฐบาลที่สร้างความมั่นใจในการทำการเกษตรของประชาชนในพื้นที่ - กระแสการผลิตและการบริโภคอาหารปลอดภัยที่ทำให้ชาวบ้านต้องหันมาผลิตอาหารที่ปลอดภัยมากขึ้น - มีเทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ทางด้านการเกษตรมากขึ้น 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนในพื้นที่มากขึ้น - มีแรงงานอพยพจากต่างถิ่นเข้าไปอยู่ในพื้นที่มากขึ้น ทั้งที่เป็นแรงงานต่างด้าว และแรงงานต่างจังหวัด - การเปิดอาเซียนเป็นหนึ่งเดียว ทำให้เกษตรกรต้องแข่งขันด้านการผลิต และราคาสินค้าทางการเกษตรสูงมากขึ้น - ขาดหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมด้านการผลิตที่เหมาะสม - เกษตรกรกำหนดราคาปัจจัยการผลิตและราคาผลผลิตไม่ได้
<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสในการปกครองตนเองมากขึ้น - รัฐมีกระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง 	<p>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยทำให้นโยบายขาดการส่งเสริมและดำเนินการให้ต่อเนื่อง - กระบวนการเลือกตั้งในพื้นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งสูง - มีการแทรกแซงของนักการเมืองระดับชาติกับการเมืองระดับท้องถิ่น
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลจากอาเซียนเป็นหนึ่งเดียวทำให้ครู กศน. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจเรื่องวัฒนธรรมประเพณีของเพื่อนบ้านมากขึ้น - กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศ 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระแสการเรียนรู้วัฒนธรรมอาเซียนที่มากเกินไปอาจผลต่อการเรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นอย่างลึกซึ้งได้ - สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเข้าถึงทุกครอบครัว ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเลียนแบบที่ไม่เหมาะสมมากขึ้น

3.10.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอปากช่องที่ประชุมได้นำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูปโคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาด้านการเกษตร เนื่องจากประชากรโดยส่วนใหญ่ของอำเภอปากช่องมีอาชีพเกษตรกรรม และจะต้องมีการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิต และให้มีการใช้พื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง และให้มีการสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมไปสู่คนรุ่นหลังด้วย

ประเด็นที่ 2 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอำเภอปากช่องเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญหลายสายของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกำลังมีการถูกบุกรุกจากคนภายนอกจำนวนมาก ดังนั้นประชาชนจึงต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการดูแลและปกป้องทรัพยากรที่เหลืออยู่

ประเด็นที่ 3 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากพื้นที่อำเภอปากช่องมีพื้นที่ทางธรรมชาติหลายแห่งที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแต่ละปีจำนวนมาก ดังนั้นจะจัดการท่องเที่ยวอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งกับธรรมชาติและประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

ประเด็นที่ 4 การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อกระตุ้นและสร้างสำนึกของประชาชนให้คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองให้มากขึ้น โดยเฉพาะในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนทุกคนได้สัมผัสโดยตรง

ประเด็นที่ 5 การพัฒนาผังเมืองและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากพื้นที่อำเภอปากช่องมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในด้านกายภาพ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบผังเมืองให้มีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต